



VIETNAM ART HOUSE

Elegantie als toevluchtsoord voor de pijn van het bestaan

De betekenis van schoonheid in het werk van Nguyen Thanh Binh (1954)



Namiddag, 130x100cm, olie op doek, 2023. Nguyen Thanh Binh

Vroege jeugd

Deze tentoonstelling in het Vietnam Art House in Den Haag presenteert een aanzienlijk aantal werken van de Vietnamese schilder Nguyen Thanh Binh. Geboren in 1954, werd Binh's leven diepgaand beïnvloed door politieke en militaire gebeurtenissen: de dekolonisatie en de oorlog in Vietnam. In 1954 werd het Franse leger, dat vocht om Vietnam als kolonie te behouden, nabij de stad Dien Bien Phu verslagen door Vietnamese communistische en patriottische troepen, en werd het gedwongen het land te verlaten. Omdat de Koude Oorlog op zijn hoogtepunt was, namen de VS de Franse inspanningen over om Vietnam in het westerse 'kamp' te houden. Zoals algemeen bekend leidde dit tot een wrede en verwoestende oorlog. Deze verdeelde het land in een communistisch Noord- en een anticommunistisch Zuid-Vietnam. Dit eiste pijnlijke keuzes van veel Vietnamezen. Binh's familie stamde oorspronkelijk uit het zuiden; zijn grootouders waren vermogend en hoogopgeleid. Desondanks steunden zij de opstand tegen de Fransen. Binh's vader maakte carrière als ambassadeur voor de Democratische Republiek Vietnam, opgericht door Ho Chi Minh. Hoewel Binh zelf, na zijn kunststudie in Hanoi, geen motivatie voelde om naar het front te gaan en te vechten tegen de Zuid-Vietnamese troepen – die het zwaar hadden nadat het Amerikaanse leger het land in 1973 had verlaten – drong zijn moeder er bij hem op aan om dienst te nemen. Zij beschouwde dit als de enige juiste keuze voor een zoon geboren in een gezin van Noord-Vietnamese functionarissen. Binh zag veel van zijn kameraden sneuvelen, maar zelf overleefde hij de oorlog op wonderbaarlijke wijze. De oorlog deed hem de zinloosheid ervan inzien en hij kwam regelmatig in conflict met zijn superieuren. Het is overduidelijk dat deze periode in zijn leven een levenslange invloed heeft gehad op zijn gedachtegoed en zijn artistieke werk.



Mr Nguyen Thanh Ha - vader van de kunstenaar - toenmalige Vietnam Democratische Republiek's ambassadeur in Hongarije en Tsjechoslowakia, bij ontvangst van president Ho Chi Minh op zijn bezoek aan Praag, 1957. Bron: kunstenaar's familie archief/ Vietnam News Agency.



Mr Nguyen Thanh Binh had de eerste president van Vietnam Democratische Republiek diverse malen mogen ontmoeten. Foto tijdens zijn bezoek aan Praag in 1957. Bron: kunstenaar's familie archief/ Vietnam News Agency.

Oost en West in de Vietnamese kunst

Zoals voor de meeste kunstenaars in het naoorlogse Vietnam het geval was, had Binh een zwaar leven als schilder. Het land was arm en een internationale economische boycot maakte de situatie nog nijpender. De politieke beperkingen voor kunstenaars waren streng: kritische schilderkunst was niet toegestaan. Binh koos er echter voor om zijn talenten niet te wijden aan de propagandistische kunstwerken die van kunstenaars werden geëist. In plaats daarvan ontwikkelde hij langzaam een eigen stijl en beperkte hij zijn onderwerpen tot ogenschijnlijk onschuldige thema's: bloemen en planten, vrouwen en schoolmeisjes, stillevens, dansers en muzikanten. We zullen later op deze onderwerpen terugkomen en eerst de elementen die zijn stijl kenmerken nader bekijken. Binh vertelt zelf verschillende dingen over zijn werk. Hij laat zich inspireren door de Japanse haiku-traditie: het overbrengen van een boodschap in een zeer beknopt gedicht. Het is de kunst van het weglaten van alle overbodigheid. Vertaald naar de schilderkunst betekent dit een zoektocht naar maximale expressie met minimale middelen.

Van 1965 tot 1972 studeerde hij aan het Vietnam Fine Arts College in Hanoi. Van 1972 tot 1978 diende hij in het leger, waarna hij terugkeerde naar zijn oude school. Vanaf 1978 schreef hij zich in bij de Ho Chi Minh City Fine Arts University, waar hij in 1983 afstudeerde. Hier specialiseerde hij zich in olieverfschilderijen.

Olieverfschilderkunst was praktisch onbekend in Vietnam totdat de Fransen in de 19e eeuw kwamen en in de vroege jaren twintig van de 20e eeuw in Hanoi de École des

Beaux-Arts de l'Indochine oprichtten. Interessant is dat de Fransen aan deze kunstopleiding een onderwijssysteem opbouwden dat enerzijds westerse stijlen en technieken met een sterke focus op het stimuleren van studenten om te leren van hun voorouderlijke tradities anderzijds combineerde. Toen de Fransen al lang vertrokken waren, bleef de reputatie van de École ongeschonden en Vietnamese docenten die door de Fransen waren gevormd, gaven tot ver in de naoorlogse periode les aan generaties van schilders. In feite vormde dit het typerende kenmerk van de Vietnamese kunst: de combinatie van invloeden uit het Oosten en het Westen. Vanuit het Westen werd het olieverfschilderen geïntegreerd in de Vietnamese kunst, evenals thema's als het (vrouwelijk) naakt en landschappen. Uit het Oosten kwam de geconcentreerde studie van bloemen en planten, en de weergave van traditioneel en elegant geklede vrouwen en kinderen. De verbazingwekkende soberheid in middelen in de beeldende weergave is eveneens een oosterse erfenis, met duidelijke parallellen naar de kalligrafie. Deze ingrediënten bieden een charmante kunstvorm waarop veel kunstliefhebbers wereldwijd positief reageren.



Kunstenaar in Buon Me Thuat Highland, maart 1975



Nguyen Thanh Binh in zijn studio, Ho Chi Minh stad. Bron: kunstenaar's archief.

Elegantie en schoonheid

Oppervlakkig bezien sluit het werk van Nguyen Thanh Binh precies aan bij de hierboven beschreven typering, die geldt voor een groot deel van de Vietnamese kunst zoals buitenlanders die kennen. Elegantie, charme, schoonheid, ingetogenheid en zachte kleuren, traditionele onderwerpen zonder politieke lading, met een onmiskenbaar 'oosters' karakter dat zich openstelt voor de westerse toeschouwer. Het is echter het waaróm achter Binhs keuze voor wat hij schildert en hóe hij het schildert, dat zijn werk zo uniek maakt.

De door hem gekozen onderwerpen komen voort uit zijn eigen leven: zijn vrouw, zijn dochter (een ballerina), zijn liefde voor de tradities van zijn land en voor muziek. Voor Binh is de alledaagse schoonheid van deze thema's verre van alledaags: ze vormen een toevluchtsoord voor de traumatische wreedheden die hij in zijn jonge jaren heeft meegemaakt. Elegantie, harmonie en schoonheid – die hij ondanks zijn persoonlijke pijn gelukkig nog kan zien en ervaren - zijn voor hem manieren om het verlangen naar een betere wereld uit te drukken. In dat opzicht kun je zeggen dat elegantie, harmonie en schoonheid veel méér zijn dan alleen een toevluchtsoord. Ze vormen een bolwerk in een wereld vol disharmonie en geweld. Een wereld die we allemaal maar al te goed kennen. Dit verklaart waarom de waarde van schoonheid universeel wordt herkend. Het is zowel een troost als een belofte.



Feestdag, 100x100cm, olie op het doek, 2026. Nguyen Thanh Binh

Drs. Erik Lips

Historicus/ Kunsthistoricus

Erik Lips was conservator voor Museum No Hero van 2020 tot 2025

Vietnam Art House (VAH)

Laan van Meerdervoort 89, 2517 AT, The Hague, The Netherlands

T: +31 70 2110029, E: vah@VietnamArtHouse.com, I: www.vietnamarthouse.com